

Achtergrondinformatie bij de selectieleidraad

Nieuwbouw Diergeneeskunde

Opgesteld door: Vastgoed & Campus/ Huisvesting
Datum: 22-4-2024
Projectnummer: VC000550
Versie 1
Status DEFINITIEF

Inhoud

1	Wat voor ontwerpteam zoeken wij?	3
2	Even voorstellen: de Faculteit Diergeneeskunde	4
2.1	Wanneer is de nieuwbouw Diergeneeskunde een succes?	4
2.2	Organisatie en gebouwen Diergeneeskunde	5
2.3	Waarom een nieuwbouw Diergeneeskunde?	6
3	Thema's en aandachtspunten	7
3.1	Complexiteit en logistiek.....	7
3.2	Hospitality & horeca	7
3.3	Safety & security.....	7
3.4	Functionaliteit voorop.....	8
3.5	Duurzaamheid	8
3.6	Ontwerpproces: samen met stakeholders.....	9
3.7	Kostenbewust ontwerpen	9
3.8	Vastgoedinformatie /Building Information Model (BIM).....	9
3.9	Overdracht naar beheer	10
3.10	Social return.....	10
4	Wat is onze ruimtevraag?.....	11
4.1	Onderwijsruimtes.....	11
4.2	Laboratoria.....	11
4.3	Kantoren.....	12
4.4	Pathologie en anatomie	13

1 Wat voor ontwerpteam zoeken wij?

Met dit document wil de Universiteit Utrecht (UU) potentiële inschrijvers informeren en enthousiasmeren over de inhoud van het project. Het doel is om een helder overzicht te geven over de specifieke onderdelen en eigenschappen van het project, en om te benadrukken wat het projectteam van de universiteit, en specifiek de faculteit Diergeneeskunde (DGK), belangrijk vindt.

Sinds 2021 werkt het projectteam van de Universiteit Utrecht met veel passie en motivatie aan de ontwikkeling van een nieuw faculteitsgebouw. Het projectteam bestaat uit medewerkers van de Directie Vastgoed & Campus, het Facilitair Services Centre en de faculteit Diergeneeskunde. Momenteel werkt het projectteam aan de afronding van het Programma van Eisen in Briefbuilder, dat we in de gunningsfase aan gegadigden ter beschikking stellen.

Hier geven we achtergrondinformatie over de inhoud van het Programma van Eisen, zodat ontwerpteams zich een beeld kunnen vormen van de opdracht. Wat voor ontwerpteam zoekt de universiteit eigenlijk? We zoeken vooral een ontwerpteam dat het vinden van slimme ontwerpoplossingen een leuke uitdaging vindt. Een ontwerpteam dat enthousiast en gemotiveerd raakt van de zaken in dit document. En in ieder geval natuurlijk een samenwerking van partijen die voldoet aan de kerncompetities gesteld in de selectieleidraad en die hoog scoort op de selectiecriteria..

We zoeken een ontwerpteam dat:

- Het belang van de gebruiker vooropstelt en snapt dat we functie boven vorm laten gaan.
- Een kei is in luisteren, doorvragen en meedenken.
- Voldoende capaciteit heeft om deze grote klus te klaren. Het liefst nog in een korter tijdsbestek dan in de voorgestelde planning.
- Een goede samenwerking tussen ontwerpteamleden, opdrachtgevers en gebruikers vanzelfsprekend vindt.
- De duurzame ambities van de universiteit onderschrijft en deze ook als prioriteit heeft.
- Kostenbewust kan ontwerpen.

2 Even voorstellen: de Faculteit Diergeneeskunde

Gezondheid van dier, mens en milieu zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht is de enige instelling in Nederland die studenten opleidt tot dierenarts. Daarnaast leveren we vanuit veterinaire perspectief een bijdrage aan Life Sciences. De belangrijkste missie van de faculteit is het verwerven en overdragen van veterinaire kennis en kunde die aansluiten bij maatschappelijke uitdagingen. Mooi gezegd: *Knowing animals to meet tomorrow's health challenges today*. Naast opleider van dierenartsen en leverancier van hoogstaande zorg voor dieren in de klinieken is onze faculteit Diergeneeskunde ook een internationaal hoog aangeschreven researchfaculteit. De faculteit werkt multidisciplinair samen met partners binnen en buiten de Universiteit Utrecht, nationaal en internationaal. De samenwerkingen focussen op drie verschillende onderzoeksthema's, namelijk One Health, One Medicine en Veterinary Biomedicine.

De diergeneeskunde zit daarnaast met een aantal maatschappelijke uitdagingen die mogelijk ook invloed hebben op onze nieuwbouw:

- Ontwikkelingen in de diergeneeskunde - Het vak houdt zich bezig met patiëntenzorg, maar ook met actuele en urgente maatschappelijke ontwikkelingen, zoals transities in de landbouwsector, duurzaamheid, volksgezondheid et cetera
- Internationalisering - Internationale samenwerkingen en kennisdeling tussen een groot aantal diverse instellingen worden steeds crucialer. Diergeneeskunde heeft zich in het veld ontwikkeld als veterinaire kennisplatform op een plek waar wetenschapsdisciplines en maatschappelijke uitdagingen elkaar kruisen. Deze platform- en netwerkfunctie wordt in de komende jaren regionaal, nationaal en internationaal verder versterkt en uitgebouwd.
- Onderwijsinnovatie: Het onderwijs verandert onder invloed van didactische inzichten en technische mogelijkheden. Bovendien wordt een toename verwacht in het aanbod van Onderwijs voor Professionals in het kader van Life Long Learning.

2.1 Wanneer is de nieuwbouw Diergeneeskunde een succes?

We willen heel graag dat het gebouw ons helpt om de ambities op het gebied van de organisatie en huisvesting van de universiteit, en de faculteit in het bijzonder, te behalen. Met name op de lange termijn geven vooral de kwalitatieve aspecten de doorslag. De visie op de kwaliteit van het gebouw kunnen we samenvatten in vijf punten. Het project is een succes als het gebouw aan de volgende doelstellingen voldoet:

- De nieuwbouw Diergeneeskunde maakt hoogstaand veterinaire onderwijs, onderzoek en niet-klinische patiëntenzorg mogelijk.
- Het gebouw bevordert verbinding, ontmoeting en interdisciplinaire samenwerking.
- De nieuwbouw is flexibel inzetbaar met efficiënt ruimtegebruik.
- De nieuwbouw DGK zorgt voor openheid en zichtbaarheid van onderwijs en onderzoek binnen en buiten de faculteit.
- Het gebouw is duurzaam en toekomstbestendig.

Naast de bijdrage die het gebouw gaat leveren aan de ambities van onze organisatie en huisvesting vinden we het natuurlijk zeer belangrijk dat het project binnen scope, budget en planning wordt gerealiseerd. Bezien vanuit het bredere vastgoedperspectief van de universiteit is vertraging onwenselijk vanwege de consequenties voor het onderhoud aan de (af te stoten) bestaande gebouwen.

De universiteit heeft nagedacht hoe zij de nieuwbouw voor zich ziet en wat zij specifiek aan het gebouw belangrijk vindt qua identiteit en uitstraling. Het gebouw heeft namelijk een belangrijk aandeel in de aantrekkingskracht van de faculteit. We willen een plek waar medewerkers en studenten zich thuis voelen en zich onderdeel voelen van de veterinaire gemeenschap. Ter

aanvulling op het ruimtelijk, functioneel en technisch programma van eisen ziet de faculteit de volgende uitgangspunten voor de identiteit en uitstraling van de nieuwbouw:

Laat je voor het gebouw inspireren door de veterinaire wetenschap met haar thema's en onderwerpen. Ontwerpteam kunnen het hele spectrum van moleculair niveau (diertjes alleen zichtbaar onder een microscoop) tot macroniveau (hele ecosystemen) gebruiken in de vertaling naar geabstraheerde patronen, vormen en beelden in het gebouw. Deze referenties naar dier, mens en milieu maken de identiteit van Diergeneeskunde zichtbaar en zorgen ervoor dat het gebouw tijdloos aantrekkelijk is.

- De nieuwbouw heeft een sterke aantrekkingskracht. Je wilt er verblijven, leren en werken. Warme kleuren en materialen kunnen hieraan bijdragen net als organische en fluïde vormen. Ook planten en uitzicht op groen zorgen voor een prettig verblijf.
- De nieuwbouw is een stoer, functioneel en toekomstbestendig gebouw, zonder poespas. Het is geen luxe, groots gebouw, eerder sober, kleinschalig en gezellig, harmonisch en in balans.
- Ondanks de omvang is het gebouw overzichtelijk. Het gebouw heeft een heldere, overzichtelijke structuur zodat gebruikers en bezoekers zich eenvoudig kunnen oriënteren. De gebouwstructuur maakt intuïtief gebruik mogelijk, en minimaliseert de noodzaak tot aanbrengen van signing. Een duidelijke routing en wayfinding leidt tot meer rust in het gebouw.
- De sfeer en uitstraling van het gebouw ondersteunen de verschillende functies in het gebouw en geplande en ongeplande ontmoeting. Dit betekent dat er verschillende sferen in het gebouw (kunnen) zijn, maar het geheel wel een eenheid is. Bijvoorbeeld voor de studieverenigingen chill en relaxt en voor de onderzoekers eerder rustig.

2.2 Organisatie en gebouwen Diergeneeskunde

Het onderwijs en onderzoek van de faculteit Diergeneeskunde zijn georganiseerd in drie departementen: Clinical Sciences (CS), Biomolecular Health Sciences (BHS) en Population Health Sciences (PHS). Ondersteunende functies zijn ondergebracht in de Facultaire Ondersteunings Organisatie (FOO). Daarnaast beheert de faculteit het Gemeenschappelijk Dierenlaboratorium (GDL), dat ook wordt gebruikt door het UMC Utrecht en derden.

Door de aard van het onderwijs en onderzoek van Diergeneeskunde moeten we veel soorten activiteiten huisvesten. Diergebonden onderwijs en onderzoek met levende dieren vindt plaats in de klinieken, het Gemeenschappelijk Dierenlaboratorium (GDL) en op het landbouwbedrijf De Tolakker. Deze vallen buiten de scope van het programma voor de nieuwbouw DGK.

De nieuwbouw huisvest vooral het onderwijs en onderzoek zonder levende dieren en de activiteiten van pathologie en anatomie.

3 Thema's en aandachtspunten

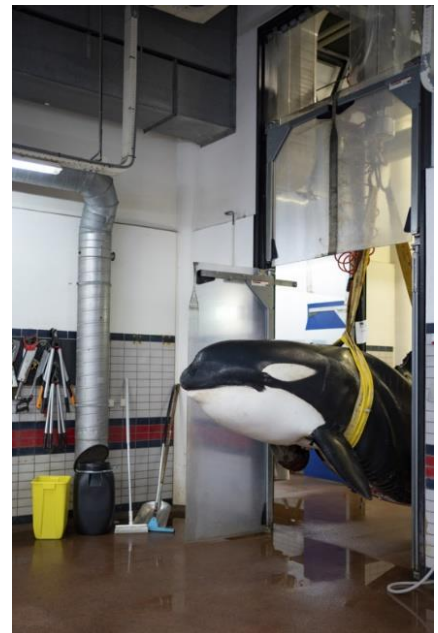
3.1 Complexiteit en logistiek

De nieuwbouw DGK is een functioneel, ruimtelijk en technisch complexe opgave, die zich kenmerkt door veel verschillende activiteiten met deels bijzondere veiligheids- en gezondheidsrisico's en een mix van professionals en professionals in opleiding of leken zoals studenten. En denk bijvoorbeeld ook aan ervaren en onervaren chauffeurs en verschillende toegangen tot het gebouw, die deel ook toegankelijk zijn voor externe bezoekers en deels alleen voor studenten en medewerkers. Dit vraagt een integrale aanpak waarbij de ontwerper risicobeperkende maatregelen in het gebouwwontwerp altijd moet bekijken en motiveren vanuit de processen en gebruikers.

Het werk in de laboratoria en het 'natte' onderwijs, inclusief Anatomie en Pathologie, vraagt een diversiteit aan geklimatiseerde opslag. Ook de afvalstromen (gevaarlijk en ongevaarlijk) en andere ondersteunende faciliteiten worden in het nieuwe gebouw efficiënt ingericht. Zowel ruimtelijk als energetisch willen we deze faciliteiten clusteren op drie niveaus:

Centraal, Decentraal per verdieping voor het aanhouden van dag- of weekvoorraden en Lokaal waar (dagelijkse) werkvoorraad is opgeslagen in het laboratorium of nabij werkplekken.

Daarnaast zijn de logistieke stromen zeer divers door de vele verschillende gebruikers die op sommige plekken gestimuleerd moeten worden elkaar te ontmoeten, maar op andere plekken juist van elkaar gescheiden moeten worden. Als een mierenhoop die door een slim gebouw in de juiste banen wordt geleid. Ook de uitwerking van een efficiënt en praktisch vriezerplein is een complexe opgave. Dit biedt een dynamisch en uitdagend geheel en daarmee een mooie puzzel voor een ontwerpteam.

3.2 Hospitality & horeca

De nieuwbouw moet een gastvrij gebouw worden, maar ook een gebouw waar aandacht is voor veiligheid van medewerkers, studenten en bezoekers. De (toevallige) ontmoeting is van groot belang voor de ontwikkeling van studenten, voor het stimuleren van samenwerkingen bij onderzoek en voor de algehele integratie binnen DGK. Centraal en decentraal willen we in het nieuwe gebouw voorzieningen opnemen die ontmoeten faciliteren. DGK kent een levendige cultuur van formele en informele gelegenheden voor ontmoeting. Denk aan seminars, introductie voor eerstejaars studenten, een praktijk- en carrièrebeurs, et cetera. Deze buiten-curriculaire activiteiten vragen om een geschikte (open) ruimte en positie in het gebouw, goede ondersteunende faciliteiten en nabijheid van flexibel te gebruiken zalen en ruimtes.

Als onderdeel van hospitality stimuleert een aantrekkelijk café-restaurant voor de hele faculteit, op een centrale plek in het nieuwe gebouw en goed bereikbaar vanuit de klinieken, onderlinge ontmoeting. Het concept hiervan moet passen binnen de gebiedsontwikkeling Utrecht Science Park Oost/de Yalelaan en aansluiten op de visie op horeca van het Utrecht Science Park als geheel. Daarnaast moet het een hoge mate van flexibiliteit kennen omdat deze concepten kunnen fluctueren in de tijd. Vergaderservice wordt vanuit de nieuwbouw DGK voor de hele regio Oost gefaciliteerd. De verwachting is dat de catering qua vraag, aanbod, leverancier en personeel inzet de komende jaren nog veel in ontwikkeling blijft.

3.3 Safety & security

Het nieuwe gebouw biedt een veilige, betrouwbare en comfortabele werk-, studie- en onderzoeksomgeving, met servicegerichte en duurzame facilitaire dienstverlening, uitgevoerd door het Facilitair Service Centrum (FSC) van de universiteit en gericht op de behoeften vanuit onderwijs, onderzoek en patiëntenzorg. Op grond van maatschappelijke ontwikkelingen verwachten we dat het steeds belangrijker wordt om naast technisch ook proactief te beveiligen, in samenwerking met andere domeinen en in samenwerking met de partners op het Utrecht

Science Park. Nadenken over 'hospitality' en 'security' legt het spanningsveld bloot tussen openheid en toegankelijkheid enerzijds en veiligheid en geslotenheid anderzijds.

- Openheid is van groot belang voor studenten, met name in de onderwijszones die goed toegankelijk moeten zijn.
- Geslotenheid kan voor onderzoekers van groot belang zijn, vanwege de aard van het werk in de laboratoria, maar ook als bescherming van de veiligheid, die nodig is vanwege bijvoorbeeld (persoonlijke) bedreigingen.

In het gebouw moet een zonering mogelijk zijn met steeds toenemende veiligheidsschillen: van openbaar toegankelijk tot extra beschermd. De speciale laboratoria en specials zoals Anatomie en Pathologie worden niet voor niets speciaal genoemd. Deze kennen namelijk bijzondere veiligheids- en gezondheidsrisico's. Het is de wens om het gebouw zo te ontwerpen dat je kunt spreken van 'safety by design', dus dat veilig werken als vanzelf door het ontwerp mogelijk gemaakt wordt. Het gebouw moet veilig gedrag afdwingen waar nodig en faciliteren waar mogelijk. In dit kader is ook het spanningsveld tussen (brand)veiligheid en beveiliging van belang. Zeker gezien de verhoogde veiligheidsrisico's die gemoeid zijn met de werkprocessen binnen de Faculteit Diergeneeskunde. Bij calamiteiten mogen de veiligheidsschillen de vluchtmogelijkheden uiteraard niet belemmeren.

3.4 Functionaliteit voorop

Het gebouw heeft een tijdloze ruimtelijke en architectonische kwaliteit, die past bij haar gebruik en haar gebruikers, nu en in de toekomst. We kiezen bewust voor 'Vorm volgt functie' omdat we gebouwen vooral ontwikkelen voor de medewerkers, studenten en bezoekers van de universiteit en minder voor de esthetische waarde op zich. Dit betekent natuurlijk niet dat het er niet mooi uit kan zien. Het ontwerp draagt bij aan het veilig gebruik en onderhoud van het gebouw en aan de veilige uitvoering van de specifieke processen van Diergeneeskunde.

3.5 Duurzaamheid

De nieuwbouw DGK wordt een toekomstbestendig gebouw. Zowel voor de eerste gebruiker DGK als voor eventuele nieuwe toekomstige gebruikers. Het slim ontwerpen en inregelen van de installaties kan een grote bijdrage leveren aan het besparen van energie. We hebben vijf ambities vastgesteld om duurzaamheid te realiseren: Functionele gebouwen, Gezonde gebouwen, Energieopwekkende gebouwen, Circulaire gebouwen en Klimaatadaptieve gebouwen.

3.5.1 BREEAM

De universiteit stelt voor alle nieuwbouw- en renovatieprojecten minimaal een BREEAM-NL-keurmerk van het niveau Nieuwbouw 'Excellent' (4 sterren) verplicht. Daarbij zijn de onderdelen 'Gezondheid', 'Energie' en 'Materialen' het allerbelangrijkst voor de universiteiten willen we daar maximaal op scoren. Voor de nieuwbouw van Diergeneeskunde wordt de richtlijn van BREEAM-NL Nieuwbouw 2020 v1.0 gebruikt. De universiteit kiest ervoor om zowel het ontwerp- als het oplevercertificaat met deze richtlijn te behalen. Bovendien vervult de universiteit als opdrachtgever zelf de rol van BREEAM-NL Nieuwbouw Expert..

3.5.2 Hergebruik, circulariteit en losmaakbaarheid

Ook hergebruik is voor de universiteit belangrijk. Alleen door hergebruik kunnen we inspelen op de doelen van het klimaatakkoord van Parijs. Voor de nieuwbouw betekent dit onder meer: nader onderzoeken of de huidige kelder, de fundering en overige onderdelen van het Martinus G. de Bruingebouw (MGB) hergebruikt kunnen worden voor de nieuwbouw. Onze droom is om het MGB (en eventuele andere gebouwen in de omgeving) te gebruiken als donorgebouw. Het MGB staat op gebouwenmarktplaats, zie <https://gebouwenmarktplaats.nl/gebouwen/martinus-g-de-bruingebouw/>

We zouden het heel mooi vinden om de gebruikers van de nieuwbouw straks een stukje geschiedenis mee te geven door bijvoorbeeld constructieonderdelen van het oude faculteitsgebouw te laten zien op hun nieuwe plek. We beseffen dat dit vraagstuk nog geen 'common good' is. Het vereist pragmatisch denken en creatieve oplossingen. Een hele puzzel waarbij vast ook concessies gedaan moeten worden.

3.5.3 Het Bodem Energie Systeem (BES)

Bij de ontwikkeling van een nieuwe infrastructuur voor de Warmte Koude Opslag (WKO) voor Utrecht Science Park Oost houden we ook rekening met een aansluiting voor de nieuwbouw DGK. De nieuwe WKO-infrastructuur vormt samen met de Bodem Energie Centrale (BEC) het Bodem Energy Systeem. Lage temperatuur-verwarming en hoge temperatuur-koeling zorgen ook nog eens voor een aangenaam binnenklimaat. Het collectieve WKO-systeem van Utrecht Science Park Oost wordt ook benut voor het uitwisselen van energie tussen de gebouwen van DGK. De WKO is beschikbaar voor de nieuwbouw om mede invulling te geven aan de ambitie van een energieopwekkend gebouw.

3.6 Ontwerpproces: samen met stakeholders

De opzet van het nieuwe gebouw, die in overleg met de gebruikers tot stand komt, is geen kopie van de huidige huisvesting. Dit is juist de gelegenheid om dingen anders te doen. Er komen bijvoorbeeld deels andere faciliteiten voor onderwijs en onderzoek en we realiseren een aanzienlijke ruimtereductie. Dit heeft consequenties voor de organisatie van onderwijs, onderzoek en kantoorwerk. Het nieuwe gebouw moet ook passen bij nieuwe processen en werkwijzen die de universiteit over de hele organisatie uitrolt en bij ontwikkelingen in de onderzoeks- en onderwijswereld. Aan welke ruimtelijke, functionele en technische eisen het gebouw daarom moet voldoen hebben we vastgelegd in het Programma van Eisen (PVE) op basis van de BriefBuilder van de Universiteit Utrecht. De geselecteerde gegadigden ontvangen dit in de gunningsfase.

Om de juiste vertaling te maken van de bijzondere, niet alledaagse functies en (deels nieuwe) werkprocessen van de faculteit naar een ontwerp is het van belang dat het ontwerpteam de gebruikers actief betreft en ze uiteindelijk meeneemt in de vertaling van de wensen en eisen naar het ontwerp en de uitvoering van een passend gebouw.

3.7 Kostenbewust ontwerpen

De uitwerking van de complexe vraag en de ambities op het gebied van duurzaamheid en veiligheid vragen om een zorgvuldige afweging in relatie tot het beschikbare budget. Het is van belang dat de kostenraming gelijk oploopt met het ontwerp en de universiteit in staat is om tijdig bij te sturen. Zo voorkomen we dat verwachtingen worden gewekt, die niet kunnen worden waargemaakt, dubbel werk en uitloop in tijd. Om kostenbewust te ontwerpen spelen de eerdergenoemde aandachtspunten een rol. Functioneel ontwerpen, maar ook een optimale verhouding tussen bruto vloeroppervlak (BVO) en functioneel nuttig vloeroppervlak (FNO) zorgen dat financiële middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. We zoeken dus een ontwerpteam dat het vinden van slimme ontwerp oplossingen een leuke uitdaging vindt. Bij alle keuzes in dit traject kijken we in iedere vervolgfase naar alle vastgoeddoelstellingen; wat betreft betaalbaarheid gaan we uit van zowel de initiële investering als toekomstige exploitatielasten, daarvoor is de 'total costs of ownership (TCO) een belangrijke methodiek. De TCO berekenen we met behulp van een programma (bijvoorbeeld Life Cycle Vision), waarvoor het ontwerpteam de gegevens aanlevert in een nader te bepalen format. We onderzoeken nog hoe we het invoeren van de gegevens kunnen automatiseren. Het doel is om op drie momenten per fase een en ander door te rekenen. Daarnaast rekenen we op onderdelen kleine wijzigingen door om verantwoorde besluiten te kunnen nemen.

3.8 Vastgoedinformatie /Building Information Model (BIM)

Voor het project en het toekomstig beheer van het gebouw is het essentieel dat we over de juiste (vastgoed)informatie beschikken. Daarom vinden wij het belangrijk dat naast het projectteam ook de toekomstige beheersorganisatie wordt betrokken bij hoe, wat, waar wordt vastgelegd. We hebben ervoor gekozen om tijdens de ontwerp fase BIM in te zetten als "centraal verzamelpunt" van deze vastgoedinformatie. De onderlinge uitwisseling van modellen en de informatie hierin vindt plaats via de Industry Foundation Classes-modellen. We streven naar formele oplevermomenten van het digitale gebouwmodel zodat we het ontwerp kunnen toetsen aan de eisen en we de overdracht naar de beheersorganisatie gefaseerd kunnen laten verlopen. Zo delen we de grote hoeveelheid informatie op in behapbare delen, komt de interne capaciteit niet onder druk te staan en kan de organisatie zich tijdig voorbereiden op de exploitatiefase. In een Informatie Leverings Specificatie leggen we vast welke informatie wanneer wordt verwacht, en wie verantwoordelijk is voor het leveren van de input.

De universiteit heeft de sterke wens om BIM voor de volgende doelen in te zetten. Eventueel kunnen we koppelingen maken met andere (software)systemen. Tijdens het ontwerpproces gaat het 3D-model als toets- en communicatiemateriaal naar de gebruikers, voor het ontwikkelen en bijhouden van energiemodellen voor simulaties en als informatiebron voor ruimtebeheer, onderhoud en schoonmaakcontracten. Het is voor de universiteit van belang dat we concrete, betrouwbare en uniforme informatie hebben ten aanzien van de gebouwvoorraad. De ambitie is om bij aanvang van het ontwerpproces het BIM op een slimme manier in te richten, zodat de informatie die tijdens de ontwerpfase in het model wordt gestopt ook op andere momenten en voor andere doelen bruikbaar is. Zo voorkomen we dat we bij overdracht informatie verliezen of opnieuw moeten verzamelen of invullen.

Omdat BIM nog geen gemeengoed is binnen de Universiteit Utrecht zullen we dat tijdens het schetsontwerp en het begin van het voorlopige ontwerp samen met het ontwerpteam verder uitwerken. Daarbij vinden we het belangrijk dat we haalbare keuzes maken en tegelijkertijd ontwikkelingen in de toekomst niet uitsluiten. De universiteit stelt een BIM-protocol op en kent vanuit de afdeling Vastgoedinformatie een BIM-regisseur toe. Van het ontwerpteam verwachten we ervaring met het werken in een DMS-systeem., zoals BIMcollab waarmee wij gaan werken. Mogelijk vragen we het ontwerpteam om het systeem in te richten.

3.9 Overdracht naar beheer

Gedurende de gehele ontwerpfase en de realisatiefase is de aandacht voor de overdracht naar de beheersorganisatie een belangrijk onderdeel. Er wordt vanaf het begin een overdrachtsoverleg ingericht, zodat het gebouw direct bij oplevering door medewerkers van de universiteit beheerd kan worden die over facilitaire zaken, onderhoud en beheer gaan. Zaken die van belang zijn hiervoor worden al in het programma van eisen meegenomen.

3.10 Social return

Social return is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt. Bij het verstrekken van opdrachten stimuleert de universiteit de opdrachtnemer om kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt te betrekken bij de uitvoering van de opdracht. Hierbij houden we als richtlijn aan dat minimaal 2 procent van het werk door jongeren en minimaal 2 procent door zijinstromers moet worden gedaan.

4 Wat is onze ruimte vraag?

Ten aanzien van de ontwikkeling voor de nieuwbouw DGK hebben we in het integraal huisvestingsplan kaders gesteld aan de ruimte vraag. De vervangingsopgave is gesteld op 16.000 m² FNO. Dat betekent dat niet alle functies uit de gebouwen een-op-een worden ondergebracht in de nieuwbouw. Per gebouwfunctie zijn de totaal te realiseren vloeroppervlaktes voor de nieuwbouw in m²'s functioneel nuttig oppervlak als volgt:

- Onderwijsomgeving: 4.200 m²
- Laboratoriumomgeving: 4.500 m²
- Kantooromgeving: 3.800 m²
- Anatomie en Pathologie: 2.300 m²
- Ontmoetingsfuncties, incl. horecaconcept: 850 m²
- Externe logistiek/(gas-)opslag: 350 m²

Voor een integraal beeld op de nieuwbouwopgave hebben we het ruimtelijk programma van DGK uitgewerkt en hieronder beschreven aan de hand van de belangrijkste functionele omgevingen in het gebouw.

4.1 Onderwijsruimtes

Naast de opleiding tot dierenarts verzorgt de universiteit binnen de muren van de nieuwbouw Diergeneeskunde ook onderwijs voor verschillende andere opleidingen waarin het veterinaire perspectief een rol speelt. De faculteit Diergeneeskunde vormt een hechte academische gemeenschap. De zes studieverenigingen van Diergeneeskunde krijgen ook een plek in het nieuwe gebouw.

Het veterinaire onderwijs kenmerkt zich door een mix van theoretische en praktische vakken, die vragen om een goede verdeling van generieke onderwijsruimtes en onderwijsruimtes die specifiek zijn ingericht voor bepaalde (praktische) vakken zoals practicumruimten met zuurkasten en labtafels. Studenten zijn tijdens hun studie gedurende grote delen van de dag fysiek aanwezig voor het volgen van onderwijs of zelfstudie. De onderwijs- of leeromgeving ondersteunt de geldende didactische principes (Constructive, Collaborative en Contextual Learning) optimaal. A activerend onderwijs speelt daarbij een grote rol. Tegelijkertijd is de omgeving flexibel genoeg voor aanpassingen aan toekomstige ontwikkelingen in didactiek en techniek.

De onderwijsomgeving stimuleert ontmoeting en interactie op het gebied van onderzoek en patiëntenzorg (voornamelijk dieren). Als dierenarts zullen de huidige studenten immers ook veel te maken hebben met onderzoeker en zorg. Het is van voordeel als de context van hun toekomstige werkveld al zicht- en voelbaar voor de studenten. De onderwijsruimtes zijn als zodanig herkenbaar en bevinden zich op een centrale plek in het gebouw, makkelijk vindbaar voor DGK- en andere studenten, met een heldere indeling.

De ruimten voor praktisch onderwijs liggen geografisch dicht bij elkaar en dicht bij de snijzalen van Anatomie en Pathologie. Zo mogelijk biedt de onderwijsomgeving zicht op bijvoorbeeld de sectieruimten. Bij de situering van onderwijsruimtes hebben de ontwerpers aandacht voor de relatie met onderzoek, korte looplijnen en zichtbaarheid van het onderzoek voor studenten.

4.2 Laboratoria

Om blijvend te kunnen voldoen aan wetenschappelijke standaarden en om fluctuaties in omvang en samenstelling van onderzoeksgroepen te kunnen opvangen, maken we 'state of the art' faciliteiten in een laboratoriumomgeving, die in hoge mate flexibel zijn. Sfeer en opzet van de onderzoeksomgeving dragen bij aan het werkplezier, onder andere met transparante, overzichtelijke en professionele laboratoria. Voor alle laboratoria geldt dat veiligheid van de medewerker en de kwaliteit van het onderzoek voorop staan.

Het gebouw biedt de onderzoekers een omgeving waar zij elkaar (ook informeel) tegenkomen en waarmee synergie, inspiratie en samenwerking wordt bevorderd. Dit is essentieel voor het kennisniveau en de creativiteit van wetenschappers. Zichtrelaties in het gebouw, zowel tussen verdiepingen als tussen ruimten, geen doodlopende gangen en mogelijkheid tot 'rondlopen' dragen daaraan bij. Aandachtspunt is wel dat privacy van gegevens en gevoelig onderzoek gewaarborgd

blijft. De laboratoriumruimtes zijn gestructureerd, overzichtelijk, rustig en functioneel om geconcentreerd en veilig te kunnen werken.

De opzet van de onderzoeksomgeving in de nieuwbouw Diergeneeskunde maakt effectief en efficiënt gebruik van de beschikbare ruimte en voorzieningen. Dat betekent dat laboratoria en ondersteunende faciliteiten worden gedeeld waar het kan, en toegekend aan één gebruiker of onderzoeksgroep waar het moet. Ook heeft de omgeving een flexibele opbouw om verandering van gebruik of gebruiker zonder veel technische aanpassingen mogelijk te maken. De kantoren zijn dicht in de buurt van de laboratoriumomgeving gesitueerd en de situering sluit aan bij het werken in de laboratoria, bijvoorbeeld door korte looplijnen.

De opzet van de onderzoeksomgeving past bij de onderzoeksprocessen, die vanwege het risico van contaminatie vragen om relatief kleine, afzonderlijke ruimten. Vanuit het gebruik wordt onderscheid gemaakt tussen generieke laboratoria (verblijfsruimten) en ondersteunende ruimten. Uitzondering zijn de specifieke laboratoriumruimten, die vanwege de aard van het onderzoek dat daar plaatsvindt bouwkundig en installatietechnisch aan zwaardere eisen moeten voldoen of specifieke relaties vragen met andere functies in het gebouw. Deze specifieke ruimten zijn veelal in gebruik door een vaste onderzoeksgroep.

Er zijn verschillende ondersteunende ruimten voor de gebruikers van de omliggende laboratoriumruimten (bijvoorbeeld voor geluids- en warmteproducerende apparatuur of koelfaciliteiten, maar ook opslagruimten).

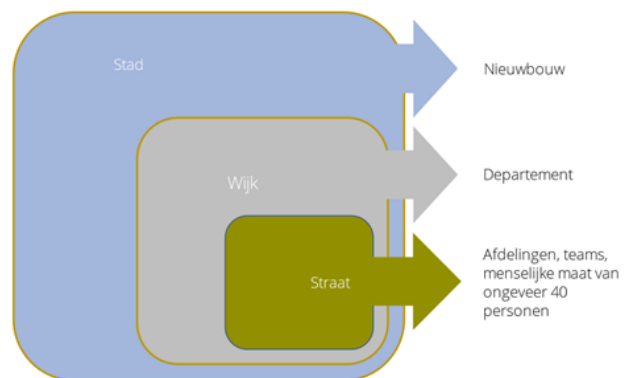
4.3 Kantoren

Activiteit Gerelateerd Werken:

Werken op een plek die optimaal is ingericht en uitgerust voor de aard en inhoud van dat werk.

De kantooromgeving willen we inrichten volgens de principes van Activiteit Gerelateerd Werken (AGW) om zo beschikbare ruimtes en faciliteiten beter te benutten. Minder vierkante meters en dus minder CO₂-uitstoot dragen bij aan de duurzaamheidsambities van de faculteit. Bovendien worden zo de huisvestingslasten beperkt, waardoor we meer kunnen investeren in onderwijs en onderzoek. Tenslotte biedt de AGW-omgeving kansen voor meer spontane ontmoetingen tussen collega's wat bijdraagt aan meer synergie en samenwerking tussen afdelingen.

De nieuwe kantooromgeving is een gevarieerde en gezonde werkomgeving. De zonering is gebaseerd op de 'geleding van de stad', namelijk Stad, Wijk en Straat. De geledingen zijn vertaald naar niveaus in de huisvesting, een netwerk met eigen, gedeelde en openbare/publieke functies. De stad is een uitnodigend en voor iedereen toegankelijk gebied met gemeenschappelijke voorzieningen waar je elkaar kunt ontmoeten, informeel en formeel kunt overleggen en pauzeren. In de wijk zien we een mix van voorzieningen voor de straten, zoals vergader- en bijeenkomstruimtes, pantry en projectruimtes. De straat is voor de onderzoeksgroepen een omgeving met een ruime keuzemogelijkheid aan plekken die passen bij het werk van dat moment, een mix van werkplekken, inclusief stilteplekken, en open werkplekken die op verschillende manieren kunnen worden benut. Dit multifunctionele karakter zorgt ervoor dat de verschillende departementen nu en in de toekomst goed uit de voeten kunnen.

We maken onderscheid tussen gebieden waarin rust, ruis of rumoer heerst. Het ontwerp moet deze opzet ondersteunen. Rust staat voor stilteplekken waar mensen geconcentreerd kunnen werken, concentratieplekken of stiltezones met meerdere werkplekken. Ruis staat voor een open omgeving waar mensen kunnen werken, praten en bellen. Je kunt er goed werken aan een arbogenormeed bureau, maar je treft er ook collega's voor korte gesprekken (collegiaal overleg) op een nabijgelegen zitje. Rumoer staat voor open overleg en ontmoeting in prettig vormgegeven ruimten voor samenwerking en in brede gangen en verkeersruimten waar je kunt 'aanlanden'.

4.4 Pathologie en anatomie

Pathologie

Pathologie is zowel een vakgebied met een vakgroep en technieken als een onderzoeksveld. Het doel van pathologie reikt van het verkrijgen en verspreiden van kennis over de functie en disfunctie van cellen, weefsels en organen tot de analyse van de gevolgen van dierziektes voor het individu of bepaalde populaties. De afdeling pathologie verzorgt onderwijs, onderzoek en patiëntenzorg (diagnostiek) op het gebied van de pathologie en doet onderzoek op het gebied van diagnostiek aan levende en dode dieren. Denk hierbij niet alleen aan gezelschapsdieren zoals honden en katten of landbouwhuisdieren zoals runderen, maar ook aan paarden, dieren uit dierentuinen, inheemse wilde dieren en zeezoogdieren (bijvoorbeeld gestrande walvissen).

Ruimtevrage Pathologie

De (uitvoerende) werkzaamheden van Pathologie (OR-31) vinden grotendeels plaats in een speciaal geoutilleerde werkomgeving. Vanwege de logistieke relatie met de buitenruimte zijn deze ruimten - met name de BSL-2 zone - op de begane grond. De twee hoofdzones in de werkomgeving zijn:

de zone BSL-2 met de practicum- en sectiezal en bijbehorende ruimten en het Pathologisch laboratorium VPDC

Pathologie is complex want:

- * **diverse veiligheidsrisico's**
- * **gradatie in hygiëneregimes**
- * **complexe logistiek van aanvoer en afvoer van dode dieren**
- * **werk dat rust vereist maar geluid produceert**
- * **onderwijs in werkomgeving**
- * **diversiteit aan verkeersstromen**
- * **zichtbeperking publiek in en rond de sectiezaal**
- * **nauwe functionele relaties met andere gebouwfuncties**

Anatomie

De anatomie bestudeert organen en orgaansystemen van het lichaam van verschillende diersoorten. Om deze voor studenten inzichtelijk te maken, werken we met diverse soorten preparaten van uiteenlopende diersoorten. In het verleden waren dat grotendeels verse preparaten, die werden bewaard in grote bakken met formaline. Tegenwoordig gebruiken we hiervoor, naast verse preparaten, grotendeels droge preparaten die binnen de faculteit door de afdeling Anatomie & Fysiologie worden aangemaakt.

Ruimtevrage Anatomie

Anatomie is ruimtelijk georganiseerd rondom dan wel naast de practicumsnijzaal, waar onderwijs wordt gegeven met zowel natte als droge preparaten. Circa vijf medewerkers houden zich op deze afdeling bezig met het voorbereiden van het onderwijs en het prepareren van onderwijsmaterialen.